

Jak nejlépe prodat obraz

a jak za něj dostat nejvyšší cenu

Ideální situace je, pokud se jedná o dílo, jenž má známého autora (nejlépe již nežijícího), dílo má název - jméno, je registrováno v katalogích, má prokázaný původ a není to kopie - falzifikát (je doklad, potvrzení, znalecký posudek) a v neposlední řadě se jedná o významné a hodnotné umělecké dílo (nikoli prvoplánově interiérovou líbivou dekoraci). Prodejní cena pak bude pohybovat někde v rozmezí obvyklých prodejních cen daného autora.

Umělecká hodnota obrazu (a každého uměleckého díla) je prakticky neocenitelná, nedá se vyjádřit v penězích, stejně jako je historická hodnota díla; v obou případech se dá o ceně pouze spekulovat a to pouze v teoretické rovině.

Pro stanovení prodejní ceny je velmi důležitý stav obrazu, případně jeho zdařilá restaurace. Nezanedbatelnou roli má i příběh obrazu, jeho historie, okolnosti a souvislosti s ním spojené.

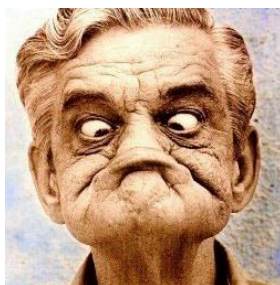
V případě díla významného autora nebo významného díla je nejvýhodnější způsob prodeje využití služeb renomované tuzemské nebo zahraniční aukční síně (aukcí hodnotných děl se účastní solventní kupci – bohatí sběratelé, kurátoři významných muzeí a galerií, překupníci apod.), kde se prodejní cena může vyšplhat překvapivě vysoko, jak dokazují časté případy. Riziko takového prodeje je, vzhledem k předem určené vyvolávací ceně díla a stanovené provizi aukční síně, prakticky nulové a důležitá je zde i diskrétnost a bezpečnost prodeje.

V případě méně významného díla je nejlépe nabídnout obraz renomovaným prodejním galeriím nebo v případě díla historické hodnoty i starožitníkům, kteří mají svůj okruh stálých klientů (sběratelů, různých zbohatlíků i náhodných solventních zájemců). Význam a kvalita těchto institucí stoupá většinou s velikostí a významem města, v němž se nacházejí. Je však zapotřebí jisté obezřetnosti a vždy je třeba těchto prostředníků prodeje vyzkoušet víc, protože všichni to jsou prakticky překupníci a snaží se jen o maximální zisk. Jejich odborná erudice, vzdělání a praxe jsou různé (stačí na to živnost volná) a proto i jejich ohodnocení díla a následná cenová nabídka bude vždy individuální a proto v praxi i velmi rozdílná (od velmi seriózního přístupu až po zneužití neznalosti nebo finanční tísně majitele díla).

A v případě nevýznamného díla (i když každé dílo má svůj význam, protože by jinak nevzniklo) nebo díla od neznámého autora si pro stanovení prodejní (tržní) ceny obrazu zkuste malý test: Zkuste dílo nabídnout ke koupi několika lidem (třeba z vašeho okolí, sousedům, nebo v zaměstnání či v hospodě) a zeptejte se jich, za kolik by si oni toto dílo od vás koupili. Takto se dozvíte jeho současnou reálnou tržní cenu – a budete se divit. Někdy má rám vyšší hodnotu než samotný obraz.

Majitelé i autoři obrazů mají “velké oči“

Jejich obraz je krásný, má určitě velkou cenu, je jako jejich dítě, a vždy si při jejich prodeji nadsadí. Dohodnutá prodejní cena je pak nějakým kompromisem. Při prodeji vám ani drahý znalecký posudek nepomůže. Pokud s nabídnutou cenou za obraz nesouhlasíte a vám samotným se obraz líbí, pak je lépe jej neprodávat a nechat si ho viset na zdi dál.

Jak určit cenu obrazu, když není žádný doklad o jeho nabytí

Vy, a zřejmě ani vaši rodiče (možná i prarodiče) nemohou znát ani tušit jeho původní pořizovací cenu, ze které by se dala vyvodit alespoň přibližná současná hodnota díla - není doklad o jejich koupi od obchodníka nebo galerie, ani objednávka či jiný doklad o zaplacení autoru díla. Z čeho tedy máme vycházet?

V lepším případě máte alespoň dědický nebo darovací doklad, ze kterého musela být zaplacená příslušná daň, která byla stanovena z nějaké konkrétní částky - tedy z aktuální finanční hodnoty díla určené odborným nebo jiným, úředně akceptovatelným odhadem. Ale ani ta nemusí být pro stanovení reálné ceny vodítkem.

Pro stanovení ceny je důležitý původ obrazu.

Války, politické a ekonomické změny i jiné události postupně měnily majitele obrazů a jiných uměleckých děl – válečná kořist, konfiskace, zabavování židům, znárodnování šlechtě, zabránění vyhnancům, rozkrádání komunisty, loupežná kořist – vše bez dokladů o jejich legálním nabytí a zejména o jejich ceně – hodnotě. Méně častá už byla jejich legální koupě nebo prodej - je zde mnoho variant možností a příběhů, jak díla měnila své majitele - většinou naprosté laiky, neznalé jejich skutečné hodnoty.

Obraz třeba visel původně na faře nebo v kostele, kam je daroval místní bohatý sedlák nebo byl na zámku, odkud jej po válce ukradl člen národní gardy nebo po znárodnění nějaký komunist. Také mohl původně viset v bytě národního obrozence, jako dar od malíře a českého vlastence nebo byl léta u starosty, který jej dostal jako úplatek za něco, mohl také viset v ordinaci jako dar vyléčeného pacienta nebo léta zdobil sborovnu reálného gymnázia jako dar bývalého úspěšného žáka, jehož manželce se ten obraz nelíbil.

Chybějící signatura (podpis autora a rok vzniku díla) může být pod rámem, který je širší než původní rám nebo může být plátno nataženo později na menší rám (třeba po vyříznutí z původního rámu při loupeži apod.). Může se také jednat o nějakou verzi díla (studii, vývojovou fázi, nedokončené dílo, část většího celku, např. triptychu, oltáře apod.), která nebyla určena k výstavě nebo prodeji, kopii, možností je hodně.

Jak určit stáří - dobu vzniku díla a jeho autora

Pohled na zadní část obrazu, rámu a plátna (popř. dřevěné desky) hodně napoví - původnost rámu, jeho provedení, opracování, stav a stáří rámu, různé nápisy na rámu a plátně - letopočty, popisy, podpisy, údaje majitele, adresy, razítka, čísla - inventární, katalogová a jiné údaje - stopy původní malby (jiná než z přední strany), provedení a způsob napnutí

plátna, šepsování, kliš, hřebíky, spony (jak, jaké, původní, ručně kované, rez) - takto můžeme blíže zjistit a odhadnout přibližné stáří - dobu vzniku díla a jeho příběh.

Může se jednat obraz hodně starý či naopak (relativně nová malba patinovaná třeba ultrazvukem), přemalba jiného - třeba hodnotnějšího díla (odhalí rentgen), styl původního rámu pomůže určit přibližnou dobu nebo místo vzniku díla. Může jít i o dílo ztracené a pohřešované, variant je hodně. Pokud zde není jasná a výrazná výjimečná umělecká hodnota, může zde být hodnota historická – jako starožitnost.

Finanční hodnota díla

Odhad alespoň přibližné finanční hodnoty díla je tedy pro kteréhokoli starožitníka, galeristu, znalce, soudního znalce, kurátora muzea nebo případného odborného i laického kupce bez dalších nezbytných informací a podrobnějšího průzkumu díla prakticky nemožný.

Chybí-li jakékoli informace, argumenty a konkrétní, jasné a prokazatelné důkazy a zdůvodnění toho, proč je navržena (určená) prodejní cena za dílo v dané výši, tak za této situace platí, že cenu (a tím i reálnou tržní hodnotu díla) vám určí přímý kupec nebo překupník svou nabídkou a vy nemůžete nijak oponovat (nemáte čím - nemáte doklady, nemáte argumenty a důkazy pro i proti), a tak vám nezbývá, pokud chcete dílo prodat, nabízenou cenu respektovat.

*

Je zde i určité riziko, že v případě vlastnictví díla ztraceného, pohřešovaného či jinak neprokazatelně nabytého může dojít při procesu jeho prodeje ke zveřejnění informací o jeho existenci a následně k situaci, že původní majitelé uplatní své nároky a dílo se bude muset bez náhrady vrátit tomu, komu prokazatelně původně patřilo.

Otakar Jalůvka
otacar@seznam.cz
www.jaluvka.com

Copyright © 2018 Otakar Jalůvka. Všechna práva vyhrazena. All rights reserved.